

Nr 282

Av fröken Sandell m. fl., om avskaffande av ordensväsendet.

(Lika lydande med motion nr 244 i Första kammaren)

Stockholm den 23 januari 1969

Viola Sandell (s)

Hans Jönsson (s)

Villiam Björk (s)

Arne Blomkvist (s)

i Arlöv

i Påarp

Arvid Eskel (s)

Holger Mossberg (s)

Gördis Hörnlund (s)

Nr 283

Av herr Wedén m. fl., angående den psykiska hälso- och sjukvården.

(Lika lydande med motion nr 243 i Första kammaren)

Den psykiska ohälsan kräver uppmärksamhet och solidariska uppoffringar i lika hög grad som den somatiska sjukligheten. Även här gäller satsen med en ökad tonvikt på förebyggande åtgärder. Det är då inte minst fråga om påfrestningar i samband med de snabba omställningskrav som mer och mer präglar arbetslivet. De »psykiska» vårdområdena släpar emellertid ständigt efter i utvecklingen. Det konstateras på s. 81 i »Bättre psykisk hälsa», en skrift i folkpartiets skriftserie utgiven i juli 1968: »En koncentrerad insats för att bryta stagnation inom dessa vårdkrisens kärnområden hör till 1970-talets centrala samhällsuppgifter.» Hur skall en förändrad och effektiviserad samhällsinsats inom dessa vårdområden komma till stånd? Den nyss citerade skriften säger: »Resultatet kan bara nås genom den samverkande kraften av en lång rad åtgärder, varav många liggande utanför den egentliga vårdpolitiken: att uppspara och eliminera psykiska miljöhot är en del av hälsovården, likaväl som giftbekämpning i naturen. De som arbetar med psykiskt störda människor måste ges känslan att deras verksamhet är meningsfull och effektiv, att den ingår i en bred samhällsinsats med realistisk målsättning och adekvata resurser och att samhället är berett att dra nytta av deras insikter i den psykiska missanpassningens sociala orsaksmönster.»

Den samhällsstatsning som förestår berör alltså en mångfald samlevnadsområden. Den berör också våra värderingar. Konsumtion och produktion måste vara människans tjänare, inte hennes herre. Personlighetsutvecklingen är en huvudsak. Samhällets uppgift är inte bara att hjälpa till med att ta vara på dem som hamnat vid sidan av vägen. Samhället har att i möjligaste mån stärka möjligheterna till en personlighetsuppbyggande psykisk miljö.

Skall den senare uppgiften kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt, synes det oss nödvändigt att staten ställer till medborgarnas förfogande ett organ som har tillgång dels till adekvata forskningsmöjligheter vad gäller förebyggande psykisk hälsovård, dels pedagogiska möjligheter att göra den vidgade insikten känd inom aktuella samlevnadsområden. Tidigare har i motioner från folkpartihåll framförts tanken på ett »statens institut för den psykiska folkhälsan». Ett sådant institut bör ha en medicinsk-beteendevetenskaplig social inriktning. Det skulle samordna existerande forskning och ta initiativ till en bredare forskning än som nu äger rum. Forskningen skulle vara tvärvetenskaplig. Den skulle beröra den förebyggande psykiska hälsovården, grupper av människor med betydande sociala och mentala skador, social- och beteendevetenskapliga discipliner samt problem gällande strukturen och effektiviteten mellan de organ som svarar för skilda behandlings- och vårdåtgärder. Behovet av ett särskilt organ med uppgift att bära ett huvudansvar för den psykiska folkhälsan i skilda dimensioner är stort. Vi förordar att ett sådant institut inrättas. En nära kontakt bör etableras mellan ett sådant organ och det redan existerande: statens institut för folkhälsan.

Psykoterapiutbildningen är en väsentlig del av samhällets ansvar för den psykiska ohälsan. Enligt besked av statsrådet Moberg (FK den 27/11 1968) har en skrivelse i ärendet från Riksförbundet för mental hälsa sänts ut för remissbehandling. Utbildningsdepartementets åtgärder i ärendet förväntas med förhoppning om sådana radikala åtgärder, att de ger både läkare, psykologer och andra som arbetar med psykiskt skadade människor bästa möjliga grundutbildning.

Ett annat utbildningsområde av största vikt gäller psykiatrer. Sverige har knappt 500 psykiatrer, vilket antal är en fjärdedel av det behov som mentalsjukvårdsberedningen uppskattade för ca tio år sedan. Någon förbättring av rekryteringsläget för psykiatrin kan ännu inte skönjas. Tydligt är att läkarutbildningen på nytt måste tas upp till prövning. På något sätt måste rekryteringen av psykiatriskt utbildade läkare kraftigt stimuleras.

Socialarbetaren är en viktig person i den moderna människovården. Ökad vikt måste i socionomutbildningen läggas vid insikter i människovård i djupare mening. Sådan vård är det svåra men centrala i socionomens arbete. Därför bör de klientorienterade ämnena som psykologi, sociologi och social behandlingsmetodik få starkare ställning på kursplanerna.

I den totala bilden gällande psykisk hälsa har alkoholist- och narkomanvård en väsentlig plats. Frågan om alkoholistvården utreds f. n., och förslag gällande narkomanvård framföres i särskild motion. Dessa vårdformer behandlas icke i denna motion.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte

1. begära förslag om inrättande av ett statligt institut för den psykiska folkhälsan med adekvata möjligheter att bedriva och stimulera forskning bl. a. vad gäller förebyggande psykisk hälsovård samt med pedagogiska möjligheter att göra den vidgade insikten känd inom aktuella områden i enlighet med vad i motionen anförts,

2. ge till känna vad i motionen anförts angående

a) grundutbildning för läkare, psykologer och andra som har med den psykiska folkhälsan att göra samt

b) nödvändigheten av snara åtgärder för att minska den stora bristen på psykiatrer och för att förbättra rekryteringsläget.

Stockholm den 23 januari 1969

Sven Wedén (fp)

Ingemar Mundebo (fp)

Sven Antby (fp)

Cecilia Nettelbrandt (fp)

Thorvald Källstad (fp)

Elias Jönsson (fp)

i Ingemarsgården

Nr 284

Av herr Wedén m. fl., om åtgärder mot narkotikamissbruket.

(Lika lydande med motion nr 225 i Första kammaren)

Den explosionsartade utvecklingen av narkotikamissbruket som Sverige upplevt sedan sextiotalets början, liksom införandet av bruket att injicera centralstimulerande medel har inneburit enorma påfrestningar på vård- och polismyndigheter som har att bekämpa missbruket. De resurser som stått till förfogande för förebyggande verksamhet och vård har inte på något sätt varit tillräckliga. Myndigheterna har ställts inför en helt ny och överraskande situation.

Under de fyra år som gått sedan utvecklingen mot svårare och mer utbrett narkotikamissbruk för första gången uppmärksammades har vissa åtgärder vidtagits framför allt på vårdsidan. Effekten av dessa åtgärder har ännu inte hunnit säkert konstateras, men det är ändå nödvändigt att